«فرهیختگان» پرونده‌ای مفصل از اجرایی شدن ایده کاربردی‌سازی پایان‌نامه‌ها در دانشگاه آزاد با نام «پایان پژوهش برای پژوهش» منتشر کرد

پایان‌نامه‌هایی که خاک نمی‌خورند!

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

هدفمندی در پژوهش به معنای انتخاب موضوعات و روش‌های تحقیق بگونه‌ای است که به حل مسائل واقعی جامعه و ارتقای دانش بشری کمک کند. در ایران، علی‌رغم سابقه تمدنی طولانی و وجود نخبگان علمی برجسته، انتقاداتی به فقدان هدفمندی در پژوهش‌ها وجود دارد. عوامل متعددی بر این مسأله در ایران تاثیر دارد که می‌توان آنها را به دسته‌های کلی عوامل ساختاری، فرهنگی و مدیریتی تقسیم کرد. فقدان نظام ملی پژوهش در ایران به وضوح احساس می‌شود و نظام جامع و یکپارچه‌ای برای هدایت و حمایت از پژوهش وجود ندارد. متولیان متعددی در امر پژوهش دخیل هستند که هر کدام رویکردها و اولویت‌های خود را دنبال می‌کنند. این بی‌نظمی منجر به پراکندگی منابع، موازی‌کاری و نبود انسجام در فعالیت‌های پژوهشی می‌شود. بر همین اساس، «فرهیختگان» پرونده‌ای مفصل از اجرایی شدن ایده کاربردی‌سازی پایان‌نامه‌ها با نام «پایان پژوهش برای پژوهش» منتشر کرده است؛ در این ویژه نامه در گام اول به پژوهش‌های ارزنده و اینکه قوانین بالادستی درباره این پژوهش‌ها چه می‌گویند پرداخته و وضعیت فعلی کشور در حوزه پژوهش‌های تقاضامحور را بررسی کرده‌ایم. در گام دوم، از طرح پایش دانشگاه آزاد، محمد علی اکبری معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه، محمد اسدی مشاور عالی معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه، محمدصادق خیاطیان رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی، پیمان صالحی معاون پژوهشی وزارت علوم، بابک نگاهداری رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ایمان افتخاری دبیر ستاد علم و فناوری شورای عالی انقلاب فرهنگی و دیگر افراد تاثیرگذار در حوزه پژوهش‌های اثرگذار کشور به گفت‌وگو نشسته‌ایم که می‌توانید مشروح این گفت‌وگوها را در پرونده «پایان پژوهش برای پژوهش» بخوانید.

دانشگاه آزاد اسلامی پرچمدار دانشگاه‌های حل مساله

سالانه پایان‌نامه‌ها و رساله‌های زیادی در دانشگاه‌های کشور نوشته می‌شود، اما اغلب آنها فاصله بسیاری با فضای کاربردی و حل مساله دارد. بیشتر دانشجویان به این مقالات، صرفا به چشم پروژه‌ای اجباری نگاه می‌کنند تا مدرک فارغ‌التحصیلی خود را بگیرند اما در عمل مشکلی از جامعه حل نمی‌شود. آذرماه سال ۱۳۹۷ با شاید بتوان نقطه عطفی در دانشگاه آزاد دانست، جرقه ریل این نهاد برای همیشه به سوی دانشگاه حل مساله تغییر کرد؛ همان سالی که مسئولان این دانشگاه از طرحی رونمایی کردند که از آن می‌توان به عنوان «قلب تپنده تحقیقات دانشگاهی» نام برد. طرح «طرح پایش؛ دانشگاه آزاد اسلامی». مخفف سامانه «پژوهش اثرگذار یکپارچه شبکه‌ای»، طرحی که قرار است به معضل بی‌فایدگی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها پایان دهد، چون مسئولان این دانشگاه معتقد هستند دیگر روزگار و زمانه خاک خوردن آثار دانشجویی در قفسه‌های کتابخانه‌های دانشگاه به پایان رسیده و دیگر وقتش رسیده در فضای ساکن علمی کشور، انقلابی ایجاد شود.

خرداد ۹۸ آغاز فاز اجرایی طرح پایش

برای معرفی طرح پایش باید کمی به عقب‌تر برگردیم؛ زمانی که دکتر طهرانچی، ریاست دانشگاه شهید بهشتی را برعهده داشت. او از همان زمان استفاده از پتانسیل دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای حل مشکلات جامعه و صنعت را در سر می‌پروراند؛ زیرا به نظر او دانشجویان تحصیلات تکمیلی، «اتاق فکری» هستند که می‌توانند نقش مناسبی در حل مشکلات کشور داشته باشند. زمانی که دکتر طهرانچی در تیرماه سال ۱۳۹۷ با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی به عضویت هیات‌امنای دانشگاه آزاد اسلامی و سپس در آبان ۱۳۹۷، رئیس این دانشگاه از طرحی رونمایی کرد که از آن می‌توان به عنوان «قلب تپنده تحقیقات دانشگاهی» نام برد. طرح «طرح پایش؛ دانشگاه آزاد اسلامی». مخفف سامانه «پژوهش اثرگذار یکپارچه شبکه‌ای»، طرحی که قرار است به معضل بی‌فایدگی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها پایان دهد، چون مسئولان این دانشگاه معتقد هستند دیگر روزگار و زمانه خاک خوردن آثار دانشجویی در قفسه‌های کتابخانه‌های دانشگاه به پایان رسیده و دیگر وقتش رسیده در فضای ساکن علمی کشور، انقلابی ایجاد شود.

پایان‌نامه‌ها از کتابخانه به متن جامعه آمدند

اگر بخواهیم طرح پایش را در یک جمله تعریف کنیم، باید بگوییم: «طرحی است برای تبدیل چالش‌های کلان کشور به زمینه‌های پژوهش تا استاد و دانشجو براساس آن موضوع پایان‌نامه یا رساله خود را تعریف کنند.» دروازه «پایش» یک نظام جامع پژوهشی است که هدفش، رفع تناقض مربوط به نظام پژوهش تحصیلات تکمیلی دانشگاه و قرار دادن این ظرفیت عظیم در خدمت حل مسائل ملی کشور است، طرحی که می‌توان از آن به عنوان بزرگ‌ترین اقدام دانشگاه آزاد اسلامی در راستای تحقق راهبرد سند دانشگاه اسلامی نام برد که براساس آن باید نظام موضوعات پژوهش‌ها خلق می‌شد. در این مسیر در گام نخست سازوکار این موضوع ضابطه‌مند و در قدم بعد، نظام موضوعات احصا شد و پس از آن الزام هدایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاه به پژوهه‌های مساله‌محور و حمایت از آنها اتفاق افتاد. باطرح پایش دیگر خروجی پایان‌نامه‌ها، خروجی کتابخانه‌ای نخواهد بود و بر مشکلات سازمان‌ها و مردم تمرکز می‌شود.

مقابله با تقلب علمی با طرح پایش

بحث از تقلب علمی موضوعی است که همیشه درباره آن نگرانی‌های وجود داشته است. هرچند مسئولان دانشگاه بارها درباره این موضوع چاره‌اندیشی کرده‌اند، اما یکی از سوالاتی که از زمان رونمایی از طرح پایش مطرح بود این است که آیا طرح پایش فقط برای هدفمندی پژوهش‌هاست یا سازوکاری‌های دیگری هم دارد؟ به طور مثال این سوال مطرح بود که آیا با این طرح می‌توان جلوی تقلب علمی را گرفت یا برعکس زمینه تقلب علمی بیشتر از گذشته فراهم خواهد شد؟ مسئولان دانشگاه معتقدند در هر حال امکان تقلب همیشه وجود دارد اما با این طرح می‌توان آن را به حداقل رساند. بنابراین جلوگیری از تقلب علمی و حتی کپی‌کاری یکی از مهم‌ترین کارویژه‌های پایش است. دانشگاه آزاد اسلامی به موازات وزارت علوم و وزارت بهداشت نسبت به تقلب در آثار علمی حساسیت ویژه‌ای دارد و سازوکارهای لازم را برای جلوگیری و برخورد با این مصادیق پیش‌بینی کرده است اما راه جلوگیری از سرقت علمی را نه‌تنها در نوشتن چندین قانون که صرفا روی کاغذ بماند، نمی‌بینند. بنابراین پرسیده نیست اگر بگوییم طرح پایش طرحی است که ریشه پدیده شوم تقلب و جعل را هدف قرار داده است. هدفمندی پایان‌نامه‌ها، کمک به حل مشکلات کشور و مبارزه با جعل و تقلب در آثار علمی، سه ضلع اصلی اجرای طرح پایش در دانشگاه آزاد هستند که اجرای آن، نظام آموزش عالی کشور را متحول خواهد کرد.

انتخاب ۳۰ درصد پروپوزال‌ها از برنامه‌های علمی

حالا بیش از ۵ سال از رونمایی طرح پایش می‌گذرد. در این مدت مسئولان دانشگاه آزاد با مشکلات و فراز و نشیب‌های زیادی روبه‌رو بوده‌اند. در ابتدا با رونمایی از پایش، مسئولان یک پشتوانه نرم‌افزاری برای دانشجویان و اساتید فراهم کردند تا در قالب آن استادان، دانشجویان، صاحبان صنایع و پژوهشگران گردهم آیند و در قالب نظام موضوعات به یکدیگر متصل شوند و حالا تمام پروپوزال‌های دانشگاه آزاد در سامانه پژوهشیار ارائه و موضوعات پژوهشی که اولویت‌های کشور است، به اساتید و دانشجویان معرفی می‌شود. پایش در روزهای ابتدایی عمرش به صورت آزمایشی با هشت برنامه علمی کار خود را آغاز و ۱۱۲ استاد، ۱۵۵ دانشجو و ۱۷۲ پژوهش‌گر از طریق این سامانه، موضوعات مورد پژوهش خود را انتخاب کردند. بعد از یک سال تعداد برنامه‌های علمی به ۱۵ برنامه رسید و تقریبا بیش از ۲۰ هزار استاد نیز در سامانه ثبت‌نام کردند. اما حالا تعداد برنامه‌های علمی این طرح به ۵۵ برنامه رسیده است. در این برنامه‌ها ۲۶۱ چالش و ۵۶۳۰۸ زمینه پژوهشی احصا شده است. برنامه‌هایی که در تمام کشور گسترده شده و هر واحد دانشگاهی به عنوان واحد پیشرو برای یک برنامه علمی انتخاب شده است. به طور مثال از آنجایی که دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب قطب انرژی شناخته می‌شود، برنامه علمی مواد و انرژی به این واحد دانشگاهی سپرده شده یا واحد ماهشهر با توجه به ظرفیت و پتاسیل در حوزه پتروشیمی به عنوان واحد پیشرو در برنامه علمی پتروشیمی انتخاب شده است. دانشگاه آزاد اسلامی تا دهم اردیبهشت ماه امسال ۴۴۱۸۹۹ پروپوزال در کل کشور دارد که در سامانه پژوهشیار ثبت و بارگذاری شده‌اند که ۱۳۰۶۴۳ پروپوزال از برنامه‌های علمی کل کشور انتخاب شده است. عددی که نشان می‌دهد ۳۰ درصد پروپوزال‌های کل کشور از برنامه‌های علمی انتخاب شده‌اند. اگر روزی حل مسائل و مشکلات کشور به دست پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها تنها یک رویا بود، اما حالا رنگ واقعیت به خود گرفته است. اگر روزی «پایش» فقط یک نام تزیینی بود اما حالا تمام دانشجویان و اعضای هیات علمی چه در دانشگاه آزاد و چه دانشگاه‌های دولتی، از چم و خم آن خبر دارند. هرچند در روزهای ابتدایی دانشجویان آشنایی چندانی با این طرح نداشتند و ابهامات و سوالات زیادی ذهن آنها را درگیر کرده بود اما حالا دانشجویان زیادی علاقه‌مند هستند که عنوان پایان‌نامه خود را از زمینه‌های پژوهشی برنامه‌های علمی انتخاب کنند تا نه‌تنها بتوانند مشکلی از جامعه را حل کنند بلکه بتوانند از مزایای طرح پایش نیز استفاده کنند.

گام بلند دانشگاه برای معضل بی‌ثمری پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها

دانشگاه آزاد اسلامی با رونمایی از طرح پایش، گامی بلند در جهت حل معضل بی‌ثمری پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها برداشت. این طرح با هدفمندسازی دفاعیات دانشجویان به سمت حل چالش‌های کلان کشور، نگرشی نوین به نظام پژوهش تحصیلات تکمیلی ارائه و در راستای تحقق راهبرد سند دانشگاه اسلامی، مسیری روشن ترسیم کرد. پایش با ایجاد نظام جامع پژوهشی، هدفمندسازی پژوهش‌ها، ارتقای کیفیت پژوهش‌ها، مبارزه با تقلب علمی، جلب توجه مسئولان، افزایش انگیزه دانشجویان، ارائه برنامه‌های علمی متنوع و استقبال گسترده از سوی دانشجویان، تاثیری مهم و ملموس در راستای حل مشکلات کشور، ارتقای جایگاه دانشگاه آزاد اسلامی و تغییر نگرش به پژوهش برداشته است و آن‌گونه که به نظر می‌رسد در آینده نزدیک می‌توانیم شاهد حل بسیاری از مشکلات صنعت و جامعه به دست دانشگاه آزادی‌ها باشیم.

۱۳۰۶۴۳
پروپوزال‌های انتخابی از پایش

۴۴۱۸۹۹
پروپوزال‌های کل کشور

تا دهم اردیبهشت ماه امسال، ۴۴۱۸۹۹ پروپوزال در کل کشور توسط دانشجویان دانشگاه آزاد ارائه شده که از این تعداد ۱۳۰۶۴۳ پروپوزال از برنامه‌های علمی انتخاب شده است. عددی که نشان می‌دهد در مدت کمتر از ۶ سال ۳۰ درصد دانشجویان عنوان پایان‌نامه‌های خود را از زمینه‌های پژوهشی برنامه‌های علمی دانشگاه آزاد انتخاب کرده‌اند. البته از این ۳۰ درصد تنها ۵ درصد دانشجویان توانسته‌اند در دهنهایت تطابق نهایی را بگیرند. در این بازه زمانی ۳۴۴۶۹۳ دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد پروپوزال خود را ارائه داده‌اند که از این تعداد ۱۰۱۹۲۷ پروپوزال از برنامه‌های علمی انتخاب شده است. در مقطع دکتری نیز ۶۵۷۵۸ پروپوزال ارائه شده که از این تعداد ۲۸۳۴۳ پروپوزال از برنامه‌های علمی بوده است.

رویکرد جدید پژوهشی دانشگاه آزاد که تمرکز ویژه‌ای بر تحقیقات هدفمند و استفاده از ظرفیت‌های تحصیلات تکمیلی در خدمت نیازهای کشور دارد، بدون داشتن ساختاری منسجم نمی‌تواند در بهنای گستره بزرگی به وسعت ایران به موفقیت نزدیک شود. از این رو در کنار استفاده از پتانسیل‌های موجود در دانشگاه، ساختارهای جدید ایجاد شد تا با شرح وظایف مشخص برای نزدیک‌تر شدن هرچه بیشتر برنامه‌های علمی پایش به نتایج مطلوب چه در درون دانشگاه - یا استفاده از امکانات، توانمندی علمی اساتید و ظرفیت دانشجویان دوره‌ارشد و دکتری - و چه بیرون از دانشگاه - با بهره‌گیری از تعاملات علمی با دستگاه‌ها و مجموعه‌های مختلف دولتی و غیردولتی - تلاش کنند. جزئیات کامل ساختار «پایش» سال ۹۸ ابلاغ و در سال ۱۴۰۰ به‌روزرسانی شد. ابعاد مختلف ساختار اجرایی پایش را در اینفوگرافیک مقابل مشاهده می‌کنید.

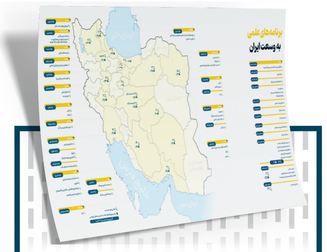

زمانی که طرح پایش کار خود را آغاز کرد تنها ۸ برنامه علمی به واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی سپرده شد اما حالا تعداد این برنامه‌ها به ۵۵ برنامه رسیده که در ۱۸ استان و ۳۳ واحد دانشگاهی کشور پراکنده شده و یک برنامه نیز با عنوان «کلان برنامه اسره» به سازمان مرکزی دانشگاه آزاد سپرده شده است. در این میان واحدهای استان تهران با داشتن ۱۹ برنامه علمی اجرای بیش از ۴۰ درصد برنامه‌ها را در اختیار گرفته‌اند. استان‌های خوزستان با داشتن ۴ برنامه، اصفهان با ۲ برنامه، خراسان رضوی با ۳ برنامه، سمنان با ۳ برنامه، فارس با ۳ برنامه و کرمان با ۳ برنامه در رده‌های بعدی قرار دارند. در اینفوگراف روبه‌رو پراکندگی برنامه‌های علمی در کشور و درصد پروپوزال‌های انتخاب شده از زمینه‌های پژوهشی به تفکیک مشخص شده است.

ادامه در صفحه۵

تزریق خون به رگ‌های شهر با برنامه علمی

اینکه بخت بسته بافت‌های فرسوده چه زمانی باز می‌شود و اقبال چه زمانی روی خوش به این معضل نشان می‌دهد سوالی است که باید پاسخ آن را در دل پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان جست‌وجو کرد. از سال ۹۸ یکی از برنامه‌های علمی دانشگاه آزاد اسلامی در حوزه بافت‌های فرسوده متمرکز شد و از آنجاکه واحد اسلامشهر ظرفیت‌های علمی زیادی در حوزه آسیب‌های اجتماعی و رشته‌های شهرسازی، گروه جغرافیا و علوم زمین داشت، محوریت این برنامه نیز به واحد اسلامشهر سپرده شد. در حال حاضر۸ حوزه مرتبط با بازآفرینی شهری در قالب ۲ چالش اصلی همراه با اهداف عینی و راهبردها و مجموعه‌های پژوهشی تدوین شد و در سامانه پژوهشیار بارگذاری شده است که عبارتند از آسیب‌های حاشیه‌نشینی و اسکان غیررسمی، گسترش اسکان غیررسمی و حاشیه‌نشینی، بافت‌های فرسوده و ناپایداری محیطی، سیما و منظر شهری و روستایی.

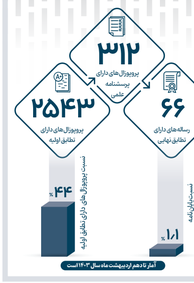

دانشگاه برای تغییرات اقلیمی چه کاری می‌تواند انجام دهد؟

هر جامعه‌ای برای حل ریشه‌ای مشکلات در هر حوزه‌ای باید به بررسی علمی موضوع مورد نظر بپردازد که بحران آب هم از این دست مشکلات است. صحبت از مدیریت منابع آب نیز حرف امروز و دیروز نیست. با توجه به اهمیت موضوع مهندسی و مدیریت منابع آب، یکی از برنامه‌های علمی دانشگاه آزاد اسلامی نیز در سال ۱۳۹۷ با عنوان «مهندسی و مدیریت منابع آب» تعریف شد تا چالش‌های این حوزه به صورت علمی حل شود. زاینده‌رود یکی که هر از گاهی می‌میرد و زنده می‌شود، باعث شد تا مسئولان دانشگاه از تجربیات اصفهانی‌ها برای حل بحران آب استفاده کنند. این برنامه از ابتدای سال ۱۳۹۹ به طور کامل در سامانه پژوهشیار بارگذاری شد و در این مدت ۱۰۸۳ دانشجوی کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه آزاد اسلامی، موضوع پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را منطبق بر زمینه‌های پژوهشی پیشنهادی در این برنامه علمی انتخاب کرده‌اند.

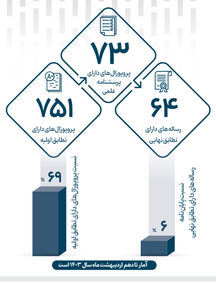

بهره‌وری پتروشیمی با پژوهش‌های دقیق علمی

«ماهشهر؛ رامین توان نگینی بر انگشتری صنعت کشور دانست؛ شهری که مهم‌صنعت پتروشیمی نیز شناخته می‌شود. مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی نیز برنامه علمی این واحد را براساس همین پتانسیل انتخاب کرده‌اند، دانشگاهی که هیجوار با صنایع عظیم پتروشیمی است و طرح‌های برون دانشگاهی اساتید آن نیز بر همین صنعت متمرکز می‌شود. سال ۱۳۹۷ واحد ماهشهر به عنوان قطب برنامه علمی صنایع پتروشیمی انتخاب شد. البته برنامه علمی پتروشیمی در ابتدای سال ۱۴۰۰ به طور کامل در سامانه پژوهشیار بارگذاری شد. از همان زمان اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی ماهشهر ترجیح دادند عنوان پایان‌نامه خود را از زمینه‌های پژوهشی این برنامه انتخاب کنند. البته دانشجویان دیگر واحدها نیز از این برنامه استقبال کردند تا جایی که ۹۳۱ دانشجوی کارشناسی ارشد و ۱۶۰ دانشجوی دکتری، موضوع پایان‌نامه و رساله‌های خویش را منطبق بر زمینه‌های پژوهشی پیشنهادی در این برنامه پتروشیمی انتخاب کرده‌اند.

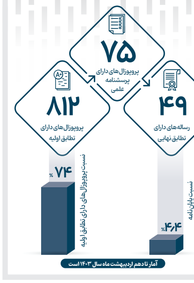

جهت‌دهی پژوهش‌ها به سمت پدافند غیرعامل

دانشگاه آزاد واحد تهران شمال، این روزها با قدرت تمام و سرعت بالا در مسیر طرح «پایش» و در قالب موضوعی مهم و سرنوشت‌ساز حرکت می‌کند. برنامه علمی این واحد دانشگاهی با عنوان «پدافند غیرعامل» شناخته می‌شود. علت واگذاری این برنامه به «تهران شمال» نیز مشخص است. امکانات، زیرساخت‌ها و تخصص‌هایی که سازمان پدافند غیرعامل به آن نیاز داشته، همگی در دانشگاه آزاد واحد تهران شمال مستقر هستند. پدافند غیرعامل، حوزه‌های وسیعی از علوم مختلف را دربرمی‌گیرد. این برنامه در ایجاد ساختارهای سازمانی، طرح‌ریزی و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی، بسط و توسعه آموزش‌های تخصصی و همچنین اقدامات اجرایی مورد توجه قرار می‌گیرد. بنابراین تمام دانشجویان و متخصصان می‌توانند در هر یک از حوزه‌های تخصصی مربوط به خود فعالیت کنند. علوم مهندسی، علوم انسانی، و هنر و علوم پایه، پزشکی و کشاورزی از جمله حوزه‌های درگیر در این برنامه هستند.

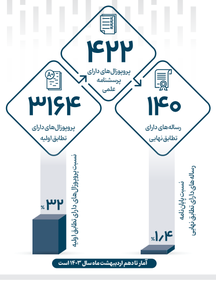

زیریک خم معضل حاشیه‌نشینی با توان علمی

شمال و جنوب و شرق و غرب ندارد؛ همه شهرهای کشور درگیر درد حاشیه‌نشینی شده‌اند. این درد در بعضی از شهرها مثل کلانشهر مشهد به استخوان نیز رسیده است. حاشیه‌نشینی به عنوان یک بی‌چالش، مساله‌ای چند بعدی است که حل آن نیازمند نگاهی جامعه‌نگر و عمل‌گراست. معضلی که به عنوان یک موضوع میان‌رشته‌ای در حوزه‌های مختلف دانشی قابلیت طرح موضوع و انجام تحقیق و پیوشهای کاربردی دارد و رشته‌ها و گرایش‌های متعدد تخصصی در حوزه‌های دانشی مختلف علوم انسانی و هنر، علوم فنی و مهندسی، کشاورزی و علوم پزشکی و پیراپزشکی را پوشش می‌دهد. به همین دلیل باتوجه به اینکه شهر مشهد مهم‌ترین کلانشهر درگیر با معضل حاشیه‌نشینی است، انجام این برنامه علمی در خرداد ماه ۱۳۹۸ به دانشگاه آزاد واحد مشهد سپرده شد. در این برنامه علمی بیش از ۱۵۰۳ زمینه پژوهشی تعریف شده و ۱۶۴ واحد دانشگاهی متقاضی این زمینه‌های پژوهشی بوده‌اند.

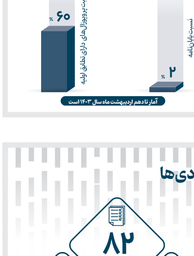

ابرچالش‌های صنعت و تجارت زیر ذره‌بین دانشجویان

صنعت و تجارت در ایران با مشکلات و چالش‌های ریز و درشتی روبه‌رو است که هریک قصه پرغصه جداگانه‌ای دارد؛ داستان‌هایی که هر کدام نقش اقتصاد کشور را به شماره انداخته است. این مشکلات پای دانشگاه‌ها را هم به میدان باز کرده و دانشجویان را واداره به تامل، اندیشه و یافتن راه برای حل معضلات کرده است. یکی از برنامه‌هایی که دانشگاه آزاد اسلامی برای کمک به منظور به حرکت درآوردن چرخ صنعت و رونق تجارت تدوین کرده با نام «صنعت و تجارت» شناخته می‌شود. محوریت اجرای برنامه نیز به دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس سپرده شده است. برنامه صنعت و تجارت یکی از پرطرفدارترین برنامه‌های علمی دانشگاه آزاد اسلامی است که زمینه‌های پژوهشی آن، دانشجویان را جذب خود کرده تا عنوان پایان‌نامه خود را از این برنامه علمی انتخاب کنند تا جایی که بیش از ۱۳ هزار پایان‌نامه و رساله دکتری از این برنامه علمی بوده است.

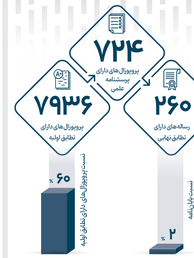

پزشکی آینده را در علوم همگرای دانشگاه آزاد اسلامی تجربه کنید!

تفاوت در جنس و کاربرد علوم پزشکی با دیگر علوم سبب شده فاصله معناداری میان آنها باشد؛ چراکه علوم پزشکی از آزمایشگاه تا جامعه مسیر کوتاهی را طی کرده و پژوهش‌ها از علم به خدمات درمانی تبدیل می‌شوند ولی صنایع دیگر باید راهی طولانی‌تر را طی کرده و با رنج و مشقتی بسیار تحقیقات و پژوهش‌ها را به شکل قطعه یا محصولی قابل استفاده دربیاورند. البته برای حفظ جایگاه کنونی و البته توسعه بیشتر سالت سنگینی بر دوش دانشگاه‌های علوم پزشکی است و پژوهش باید جزء جدانشدنی از روش‌های تحقیق این دانشگاه‌ها باشد. دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران نیز این روزها پنج برنامه علمی را در حوزه سلامت دنبال می‌کند که یکی از این برنامه‌ها با عنوان «علوم نوین همگرای پزشکی» شناخته می‌شود و همان طور که از نامش مشخص است می‌خواهد چهار حوزه سلامت یعنی سلامت جسم، سلامت ذهن و روح و روان، سلامت اجتماعی، سلامت معنوی را در خدمت بشریت قرار دهد.

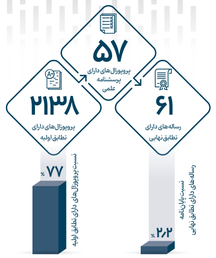

گشایش علمی در میدان داده‌ها

امروزه فناوری‌های اطلاعاتی، مخابراتی و الکترونیکی نقش مهمی در زندگی ما بازی می‌کند؛ این ارتباطات بین ما و دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم، چنان تحولی ایجاد کرده است که قبلا فقط در خیال ما بوده‌اند. اگر بخواهیم به سراغ تعریف دقیقی از این اصطلاحات برویم باید بگوییم که فناوری اطلاعات و ارتباطات یا ICT به آن دسته از فناوری‌ها گفته می‌شود که به ما در ذخیره، پردازش، بازیابی و انتقال اطلاعات کمک می‌کنند. این فناوری‌ها شامل سخت‌افزارها، نرم‌افزارها و شبکه‌های کامپیوتری و مخابراتی می‌شوند. در واقع، ICT به ما کمک می‌کند تا اطلاعات را به شکل‌های مختلف ایجاد، ذخیره، بازیابی، پردازش و منتقل کنیم.

تدوین برنامه علمی؛ نسخه پایانی حل بحران انرژی

چالش انرژی نه تنها ایران، بلکه کشورهای توسعه‌یافته رانیز درگیر کرده و حتی اروپا و آمریکا برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدتی را برای پیشگیری از وقوع بحران ناشی از آن تدوین کرده‌اند. ایران برای رهایی از وابستگی طولانی به نفت و گاز و از سوی دیگر کاهش فشار تحریم از سوی غرب، مدت‌ها پیش برای دستیابی به انرژی‌های تجدیدپذیر تلاش کرد و توانست به موفقیت‌های چشمگیری در صنعت هسته‌ای هم دست یابد. اما امروزه بسیاری از کارشناسان، فقدان حلقه اتصالی برای برقراری پیوند میان علم و جامعه را در این حوزه گوشزد می‌کنند. با این حال دانشگاه آزاد یکی از برنامه‌های علمی خود را با عنوان «مواد و انرژی» تدوین کرد تا نسخه‌ای علمی برای حل بحران انرژی تجویز کند. بنابراین شاید بتوان برنامه علمی مواد و انرژی را نسخه پایانی حل چالش‌های انرژی در کشور دانست.

«گفتمان مقاومت»؛ محور پژوهش دانشگاه آزادی‌ها

سیزدهم دی‌ماه سال ۹۸ خبر شهادت حاج قاسم سلیمانی، تیتر یک تمام رسانه‌های جهان را شکنجه کرد. از همان زمان آرام آرام عبارتی به نام «مکتب شهید سلیمانی» به عنوان پرتکرارترین کلیدواژه تکرار و در ادامه به گفتمان تبدیل شد. دانشگاه آزاد نیز از زمانی که خبر شهادت سردار دل‌ها رسید، تلاش کرد پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویان را به سمت شناخت حاج قاسم سلیمانی و مولفه‌های تربیتی او سوق دهد. در همین راستا دی‌ماه سال ۹۸ انتخاب موضوع گفتمان «مقاومت و تمدن نوین اسلامی» به عنوان یکی از موضوعات سامانه پایش در نظر گرفته شد. این برنامه به عنوان یک ماموریت علمی به دانشگاه آزاد کرمان سپرده و همزمان با اولین سالگرد ش